

DECIZIE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Maria Ghervas

examinând recursului declarat de către Gheorghe Străisteanu,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Gheorghe Străisteanu împotriva Procuraturii Generale cu privire la
constatarea încălcării dreptului de acces liber la informație, la soluționarea în termen
legal a cererii și compensarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu și s-a menținut hotărârea
din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

constată :

La 18 iulie 2018 Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Procuraturii Generale, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului
de acces la informația solicitată prin cererea din 17 iunie 2018, constatarea încălcării
dreptului la examinarea cererii din 17 iunie 2018 în termenul prevăzut de 15 zile,
obligarea Procuraturii Generale să examineze cererea din 17 iunie 2018 în strictă
conformitate cu prevederile legislației în vigoare, să-i prezinte informația solicitată
și compensarea prejudiciului moral în mărime de 14 250 lei.

În motivarea cererii reclamantul a invocat că la 17 iunie 2018, ora 12:00, prin
poșta electronică, semnată digital, a expediat în adresa Procuraturii Generale o
cerere, în baza Legii privind accesul la informație. Au trecut 32 de zile, însă răspuns
la cererea din 17 iunie 2018 și informația solicitată, nu a primit.

A menționat că prejudiciul este în directă legătură cu acțiunea ilegală a
angajaților Procuraturii Generale, care au ignorat termenul prevăzut de lege pentru
soluționarea cerințelor indicate în cererea din 17 iunie 2018 și furnizarea informației

solicitate. Informația era și este necesară pentru a fi prezentată în instanța de judecată, judecătorului de instrucție. Prin refuzurile nemotivate de a examina, în termen legal, cererea depusă și furnizarea informației solicitate, angajații Procuraturii Generale au trecut peste toate limitele legale, iar circumstanțele în care conducerea refuză să acționeze, a provocat daune morale și materiale irecuperabile.

Prin hotărârea din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu. S-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la informație și la examinarea în termenul stabilit de lege a cererii din 17 iunie 2018. S-a obligat Procuratura Generală de a elibera răspuns lui Gheorghe Străisteanu la cererea din 17 iunie 2018. În rest pretențiile lui Gheorghe Străisteanu s-au respins. (f.d. 28, 43-46)

La 06 august 2018 Gheorghe Străisteanu a declarat apel, prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, prin care a admite integral cerințele indicate în acțiune, în partea încasării prejudiciului moral cauzat. (f.d. 31-41)

Prin decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu și s-a menținut hotărârea din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. (f.d. 59, 60-67)

La 30 octombrie 2018 Gheorghe Străisteanu a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea ce ține de repararea prejudiciului moral, cu rejudecarea cauzei și admiterea cerinței de încasare a sumei de 14250 lei cu titlu de prejudiciu moral. (f.d. 119-128)

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că hotărârile instanțelor inferioare sunt ilegale în partea respingerii pretenției de încasare a prejudiciului moral, deoarece au fost emise contrar tuturor prevederilor legislației naționale și celei internaționale.

A menționat că instanțele la adoptarea hotărârilor au aplicat eronat normele de drept material și procedural, au ignorat intenționat Recomandările CEDO și Plenului Curții Supreme de Justiție.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica

corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va judeca recursul în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) Cod administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 26 septembrie 2018, a publicat-o pe pagina web a instanței la 15 octombrie 2018.

Prin scrisoarea de însoțire nr. 9409 din 26 septembrie 2018 instanța de apel a expediat recurentului copia deciziei.

Recursul, depus la data de 30 octombrie 2018, se consideră în termen

Articolul 194 alin. (2) Cod administrativ în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează parțial decizia instanței de apel și emite o altă decizie în partea casată.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu a considerat că este admisibil.

Verificând cele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează să fie admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond și a emite o altă decizie în partea casată.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1-3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la data de 17 iunie 2018 Gheorghe Străisteanu a expediat la adresa electronică proc-gen@procuratura.md cerere în baza Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11.05.2000, semnată digital, prin care a solicitat eliberarea informației cu privire la data emiterii ordonanței privind anunțarea sa în

căutare, care a fost necesitatea anunțării sale în căutare și eliberarea ordonanței emisă de către procurorul Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, Vsevolod Ivanov. Totodată, a solicitat confirmarea recepționării cererii.

Procuratura Generală nu s-a conformat prevederilor legale și nu a remis informația solicitată prin cererea din data de 17 iunie 2018, iar Gheorghe Străisteanu a depus în instanță de contencios administrativ acțiune privind constatarea faptului încălcării dreptului de acces la informație, obligarea de a elibera informația solicitată și repararea prejudiciului moral cauzat.

Colegiul lărgit conchide ca fiind neîntemeiat argumentul Procuraturii Generale precum că cerințele expuse de către Gheorghe Străisteanu în cererea din 17 iunie 2018, nu pot fi încadrate în prevederile Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000, ori potrivit art. 6 alin. (1) al Legii sus-menționate informații oficiale sunt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept.

Prin urmare, obiectul prezentului litigiu, constatarea încălcării dreptului lui Gheorghe Străisteanu de acces la informație, este reglementat prin Legea privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000, or informația solicitată, prin prisma art. 6 alin. (1) este informație oficială, deținută de furnizorul de informații.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare, fiind învestite cu judecarea cauzei, au admis parțial pretențiile lui Gheorghe Străisteanu.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată au reținut că cererea lui Gheorghe Străisteanu din data de 17 iunie 2018 nu a fost examinată și soluționată de către Procuratura Generală, în conformitate cu dispozițiile Legii privind accesul la informație. Astfel, s-a constatat îngrădirea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul la informație, cu obligarea Procuraturii Generale să examineze cererea lui Gheorghe Străisteanu, în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral a fost respinsă. (f.d. 28,59).

Fiindcă soluțiile instanțelor de judecată au fost contestate de către solicitantul informației în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de recurs va verifica temeinicia pretenției care a fost respinsă cu privire la repararea prejudiciului moral.

Analizând probele din dosar cu raportarea lor la prevederile legii, Colegiul consideră necesar a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, cu adoptarea unei decizii în partea casată.

În argumentarea opiniei formate instanța de recurs reține următoarele.

Conform art. 10 al Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000 persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngrădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

Prin prisma de drept sus- citată rezultă că Gheorghe Străisteanu este în drept să solicite informația cu privire la data emiterii ordonanței privind anunțarea sa în căutare, care a fost necesitatea anunțării sale în căutare și eliberarea ordonanței emisă de către procurorul Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, Vsevolod Ivanov, ori această informație se află în posesia furnizorului de informații, iar argumentul Procuraturii Generale precum că cererea din 17 iunie 2018 nu se încadrează în prevederile Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000 este neîntemeiat și lipsit de suport juridic.

Conform prevederilor art. 11 pct. (1), (2), (4) al Legii privind accesul la informație furnizorul de informații este obligat: să asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal; să garanteze liberul acces la informație; să respecte termenele de furnizare a informației, prevăzute de lege.

Potrivit probelor prezentate la materialele dosarului rezultă că Gheorghe Străisteanu la data de 17 iunie 2018 a solicitat de la Procuratura Generală informații oficiale, pe care acesta le posedă, iar contrar obligațiilor stabilite furnizorul de informații nu a examinat cererea și nu a acordat informația solicitată, ori nu a prezentat probe admisibile și pertinente ce ar confirma examinarea cererii și remiterea răspunsului în adresa solicitantului, în termenul stabilit de lege.

Totodată, instanța de recurs constată că deși la soluționarea cauzei au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel și ale instanței de fond în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, sunt nefondate, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

Potrivit art. 24 al Legii cu privire la accesul la informație nr. 982-XIV din 11 mai 2000, în funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, responsabil pentru furnizarea informațiilor oficiale, de a asigura accesul la informația solicitată, instanța de judecată decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului.

Totodată, prin prisma art. 1422, alin. (1) și (2) în colaborare cu art. 1423 Cod Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată.

Astfel, la examinarea cerinței privind compensarea prejudiciului moral, instanța reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților.

La caz, luând în considerare că s-a constatat violarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu de a primi răspuns la cererea din 17 iunie 2018, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin nefurnizarea informației solicitate.

Prin urmare, instanța de recurs ținând cont de circumstanțele cauzei, pretențiile invocate, complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita furnizorului de informație și de importanța procesului pentru reclamant, consideră că suma de 200,00 lei cu titlu de prejudiciu moral este echitabilă suferințelor psihice suportate de către Gheorghe Străisteanu, nefiind excesivă pentru intimat, dar care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

Colegiul reține că suma solicitată de reclamant cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 14 250 lei este una exagerată și nejustificată, ori la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Astfel, concluzia instanțelor inferioare, privind recunoașterea încălcării dreptului de acces la informare, constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă, este eronată, or, această constatare nu este de natură să restabilească echitatea socială și suferințele cauzate prin nefurnizarea în termenul prevăzut de lege a informației solicitate, însă suma de 200,00 lei ar putea acoperi suferințele suportate de reclamant.

Dreptul de acces la informație constituie un drept fundamental al persoanei, garantat atât de legislația națională, cât și de cea internațională, iar instanțele au stabilit deja comiterea de către Procuratura Generală a faptei ilicite sus-indicate, iar încălcările corespunzătoare au cauzat lui Gheorghe Străisteanu sentimente de anxietate, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de lege, etc., atribuite și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la categoria componentelor prejudiciului moral, respectiv, a suferințelor psihice (cauzele Sommerfeld vs. Germania, McFarlane vs. Irlanda).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că mărimea prejudiciului moral stabilit în mărime de 200,00 lei este o sumă echitabilă în raport cu suferințele morale și psihice suportate de reclamant.

În concluzie, Colegiul lărgit constată că recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, în parte și adoptarea unei noi decizii în această parte, prin care se admite parțial acțiunea lui Gheorghe Străisteanu în partea reparării prejudiciului moral.

Concomitent, Colegiul lărgit relevă, că în cadrul judecării cauzei, instanța de apel a creat participanților la proces condiții obiective și echitabile, pentru

exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea dreptului la un proces echitabil.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a stabilit circumstanțele cauzei și nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă a apreciat arbitrar probele administrate și a aplicat eronat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu, de a casa parțial decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și de a emite în această parte o altă decizie.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează parțial decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în cauza de contencios administrativ la acțiunea lui Gheorghe Străisteanu împotriva Procuraturii Generale cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces liber la informație, la soluționarea în termen legal a cererii și compensarea prejudiciului moral, în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte se emite o altă decizie.

Se admite parțial acțiunea cu privire la repararea prejudiciului moral și se încasează de la Procuratura Generală în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 200 (două sute) lei 00 bani.

În rest, decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecători

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Maria Ghervas